

Sygn. akt III AUa 3/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSA Marek Żurecki SSA Marek Procek
Protokolant	Beata Gandyk

po rozpoznaniu w dniu 9 sierpnia 2012r. w Katowicach

sprawy z odwołania A. O. (A. O.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego A. O.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 2 grudnia 2011r. sygn. akt IV U 1940/10

uchyla zaskarżony wyrok oraz znosi postępowanie w zakresie objętym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę w dniu 2.12.2011 r. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie.

/-/SSA M.Żurecki/-/SSA J.Pietrzak/-/SSA M.Procek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 3/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 listopada 2010r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu A. O. prawa do emerytury powołując się na ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009r., nr 153, poz. 1227) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczony nie wykazał wymaganego 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Za pracę w warunkach szczególnych nie uznano okresu: od dnia 28 stycznia 1981r. do 31 marca 1994r. - na stanowiskach: filtrowy, robotnik stawowy, nawijacz, w związku z tym, iż stanowiska te nie są wymienione w resortowym wykazie stanowisk.

W odwołaniu skierowanym do Sądu ubezpieczony zakwestionował w/w decyzję podnosząc, iż spełnia warunki do uzyskania emerytury w związku z pracą w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, powołując się na okoliczności podniesione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 2.12.2011r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

A. O.urodził się w dniu(...). W dniu (...)ubebezpieczony wystąpił z wnioskiem o przyznanie mu prawa do emerytury.

Ubezpieczony udowodnił staż emerytalny pracy w wymiarze 25 lat 1 miesiąc i 15 dni w tym organ rentowy jako pracę w warunkach szczególnych uwzględnił 4 lata 10 miesięcy i 7 dni. W (...) Zakładach (...), w okresie od 28 stycznia 1981r. do dnia 31 marca 1994r. A.O. pracował na stanowiskach filtrowego, nawijacza, robotnika stawowego. Jego praca polegała na dozowaniu i filtrowaniu wody do produkcji papieru, wiązała się kontaktem z wodą. Jednakże z uwagi na to, że nie sposób przypisać tych czynności do stanowisk wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.), tj. **Dział VI. W leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym**

Prace drwali,

Prace przy zrywce i wywózce drewna z lasu,

Obsługa urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (produkcja rąbków),

Prace przy suchej destylacji drewna i węgla aktywnego,

Impregnowanie drewna metodą dyfuzyjną i ręczną oraz wybielanie wikliny,

Impregnowanie płyt pilśniowych bardzo twardych olejami z hartowaniem,

Prace w klejowniach z użyciem klejów zawierających rozpuszczalniki organiczne,

Politurowanie ręczne,

Produkcja masy zapalczanej zawierającej fosfor, dwuchromian potasu, biel cynkową, siarkę oraz dwutlenek magnezu,

Rozdrabnianie gliny i kaolinu do produkcji ołówków,

Wyładowywanie dyfuzorów przy ekstrakcji garbników,

Prace ładowczy pieców pirytowych, piecowych pirytu, aparatowych siarkowni,

Roztworzenie surowców włóknistych metodą siarczanową i siarczynową w oddziałach warzelni,

Wytwarzanie kwasów i ługów warzelnych,

Wytwarzanie chemicznych środków bielących i bielenie mas włóknistych,

Produkcja oleju talowego i węgla wapnia,

Hydrotermiczna obróbka drewna,

spornego okresu nie można zaliczyć jako okresu pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał odwołanie za niezasadne, jako że ubezpieczony nie wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych przez wymagany okres 15 lat.

W toku postępowania Sąd Okręgowy uznał ponadto, iż Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie jest ustawowo umocowany do działania w procesie przez pełnomocników procesowych, będących pracownikami Oddziału ZUS, ponieważ nie jest on ani osobą prawną, ani przedsiębiorcą, w stosunku do których art. 87 § 2 k.p.c. dopuszcza występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika procesowego także osoby będącej pracownikiem jednostki jaką jest Oddział ZUS.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, iż w imieniu organu rentowego w charakterze strony, występować może Dyrektor Oddziału ZUS bądź umocowany przez niego adwokat lub radca prawny i dlatego na rozprawie w dniu 2.12.2011r. odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika pracownika ZUS.

Apelację od tego wyroku wywiódł ubezpieczony zarzucając mu błędne ustalenia stanu faktycznego odnośnie wykonywania pracy w warunkach szczególnych w okresie od 28.01.1981r. do 31.03.1994r. na stanowisku filtrowego, robotnika stawowego oraz nawijacza w (...) Zakładach (...).

Wskazując na powyższe podstawy wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji względnie o jego zmianę i przyznanie emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok nie mógł się ostać, albowiem w sytuacji gdy pełnomocnik organu rentowego - nie będący pełnomocnikiem wymienionym w art. 87 § 1 k.p.c, lecz pracownikiem ZUS - który był obecny na rozprawie w dniu 2 grudnia 2011r. i wniósł o dopuszczenie do udziału w sprawie, nie został dopuszczony do reprezentowania Oddziału ZUS w C., to organ rentowy został pozbawiony możliwości obrony swoich praw.

Wskazać bowiem trzeba, iż Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 stycznia 2012 r. (III UZP 3/11) trafnie podniósł, iż pracownik ZUS niebędący radcą prawnym, wykonujący pracę w Oddziale Zakładu, może być pełnomocnikiem tego oddziału w sprawach odwołań od decyzji ZUS (art. 87 §2 zd. 1 k.p.c.).

Natomiast zawarte w art. 379 pkt 5 k.p.c. pojęcie pozbawienia strony możliwości obrony swoich praw definiowane jest w judykaturze jako sytuacja, gdy na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących wynikiem naruszenia konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, których nie można było usunąć do momentu wydania orzeczenia w danej instancji, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub w istotnej jego części, ani osobiście ani za pośrednictwem swojego pełnomocnika procesowego, przedstawiciela ustawowego bądź kuratora i to bez względu na to, czy opisane pozbawienie strony możliwości działania mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie sporu (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, nr 3, poz. 66; z dnia 17 października 2003 r., IV CK 76/02, LEX nr 602283; z dnia 7 października 2009 r. III CSK 35/09, LEX nr 572042; z dnia 8 października 2009 r., II CSK 156/09, LEX nr 603262; z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 404/09, LEX nr 590206; z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 84/10, LEX nr 621352).

Nieważność postępowania w rozumieniu powyższego unormowania, analizowana z punktu widzenia działań pełnomocnika strony, zachodzi wtedy, gdy w następstwie uchybień proceduralnych sądu pełnomocnik jest faktycznie

pozbawiony możliwości udziału w procesie, na przykład wskutek niezawiadomienia go o terminie rozprawy, czy przeprowadzenia rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku mimo złożenia przez pełnomocnika wniosku o jej odroczenie i bez rozpoznania tego wniosku (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 539/07, LEX nr 371829 i z dnia 4 lipca 2008 r., I CSK 20/08).

W wyjątkowych sytuacjach za pozbawienie strony możliwości obrony swych praw uważa się oddalenie jej wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01). Natomiast przez przyzmat komentowanej normy prawnej nie podlegają ocenie żadne właściwości osobiste samego pełnomocnika. Nie ma zatem podstaw do dopatrywania się nieważności postępowania z mocy tego przepisu, gdy strona ustanowiła pełnomocnika, a ten w ocenie sądu mógłby lepiej reprezentować jej interesy, co rodziłoby prawo i obowiązek sądu ingerowania w dokonany wybór pełnomocnika.

Nie ulega zatem wątpliwości, że na skutek opisanej wyżej wadliwości procesowej Sądu I instancji, organ rentowy nie mógł brać i nie brał udziału w istotnej części postępowania objętego posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę w dniu 2 grudnia 2011 r.

Skoro zaś, zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c., Sąd II instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, to w granicach tych z urzędu bada również naruszenie przepisów procesowych dotyczących interesów strony przeciwnej, jeżeli uchybienie to prowadziło do nieważności postępowania, bowiem - jak trafnie wskazuje Sąd Najwyższy - rygory procesowe nakładane przez Kodeks postępowania cywilnego są ustanawiane nie tylko dla ochrony praw i interesów procesowych konkretnych stron, lecz ich przestrzeganie powinno służyć w wymiarze ogólnym zarówno stronom, jak i interesowi wymiaru sprawiedliwości ((por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów SN z dnia 8 lipca 2008 r., III CZP 154/07, OSNC 2008 r., z. 12, poz. 133).

Z tych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 379 pkt 5 w zw. z art. 386 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

/-/SSA M.Żurecki/-/SSA J.Pietrzak/-/SSA M.Procek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM